

CISTE FORBRAÍOCHTA RÉIGIÚNAÍ NA HEORPA (CFRE)

Is ceann de na príomhionstraimí airgeadais atá i mbeartas comhtháthaithe an Aontais é Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa. Is é atá mar aidhm leis ná éagothromaíochtaí idir leibhéil forbartha na réigiún éagsúil Eorpach agus cúlmhaireacht na réigiún is mídheisiúla a laghdú. Tugtar aird ar leith ar réigiúin atá thíos leis de dheasca míbhuntáistí diana agus buana nádúrtha nó déimeagrafacha, amhail na réigiúin is faide ó thuaidh a bhfuil dlús daonra an-íseal iontu chomh maith le réigiúin oileánda, trasteorann agus shléibhteacha.

AN BUNÚS DLÍ

Airteagail 174 go 178 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE).

Rialachán (AE) Uimh. 1303/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Nollaig 2013 lena leagtar síos forálacha coiteanna maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe, leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena leagtar síos forálacha ginearálta maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1083/2006 ón gComhairle.

Rialachán (AE) Uimh. 1301/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Nollaig 2013 maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus maidir le forálacha sonracha a bhaineann le sprioc na hInfheistíochta le haghaidh fáis agus post agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1080/2006

CUSPÓIRÍ

Foráiltear in Airteagal 176 CFAE go bhfuil ceaptha do Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa rannchuidiú leis na príomh-mhíchothromaíochtaí réigiúnacha san Aontas a cheartú. Is féidir leis é sin a dhéanamh trí thacú le:

- forbairt agus coigeartú struchtúrach ar réigiúin ina bhfuil forbairt ag titim chun deiridh;
- tiontú a dhéanamh ar réigiúin thionsclaíocha atá ag meath.

Tá dhá phríomhspríoc ag CFRE don tréimhse 2014-2020, eadhon:

- infheistíocht le haghaidh fáis agus post — a bhfuil sé mar aidhm léi an margadh saothair agus geilleagair réigiúnacha a neartú;

- Comhar Críochach Eorpach — a bhfuil sé mar aidhm leis comhar trasteorann, trasnáisiúnta agus idir-réigiúnach a neartú laistigh den Aontas Eorpach.

Leithdháilfear ar thrí chatagóir réigiún na hacmhainní a shannfar don chéad sprioc:

- réigiún mhórfhorbartha, ag a bhfuil OTI per capita os cionn 90% de mheán AE;
- réigiún trasdula, ag a bhfuil OTI per capita idir 75% agus 90% de mheán AE;
- réigiún bheagfhorbartha, ag a bhfuil OTI per capita níos lú ná 75% de mheán AE.

Tacaíonn Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa le forbairt uirbeach inbhuanaithe freisin. Ní mór ar a laghad 5% de leithdháileadh CFRE do gach Ballstát a chur i leataobh do ghníomhaíochtaí comhtháite ar mhaithe leis an bhforbairt uirbeach inbhuanaithe a rachaidh i ngleic le dúshlán eacnamaíoch, chomhshaoil, aeráide, dhéimeagrafacha agus shóisialta a bhuaileann ceantair uirbeacha.

Cinntear mionsonraí an leithdháilte agus úsáid thodhchaíoch chistí CFRE sna Comhaontuithe Comhpháirtíochta. Is doiciméid straitéise iad sin a tharraingíonn gach Ballstát suas le cuidiú ó chomhpháirtithe réigiúnacha agus sóisialta.

DÍRIÚ TÉAMACH

Ós rud é go rannchuidíonn CFRE le Straitéis 2020 na hEorpa don fhás cliste, inbhuanaithe agus cuimsitheach, ní mór dó béim a leagan ar na tosaíochtaí a leagtar amach sa straitéis sin. Is iad na príomhthosaíochtaí ná:

- a. taighde agus nuálaíocht;
- b. teicneolaíochtaí na faisnéise agus na cumarsáide (TFC);
- c. fiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna);
- d. geilleagar ísealcharbóin a chur chun cinn.

Bíonn éagsúlacht i méid na béime is gá de réir chatagóir na réigiún a dtugtar tacaíocht dóibh. Ní mór do réigiún mhórfhorbartha 80% ar a laghad dá n-acmhainní CFRE a leithdháileadh ar dhá thosaíocht díobh sin ar a laghad agus 20% ar a laghad a leithdháileadh ar an ngeilleagar ísealcharbóin. Ní mór do réigiún trasdula 60% ar a laghad dá n-acmhainní CFRE a leithdháileadh ar dhá thosaíocht díobh sin ar a laghad agus 15% ar a laghad a leithdháileadh ar an ngeilleagar ísealcharbóin. Ní mór do réigiún bheagfhorbartha 50% ar a laghad dá n-acmhainní CFRE a leithdháileadh ar dhá thosaíocht díobh sin ar a laghad agus 12% ar a laghad a leithdháileadh ar an ngeilleagar ísealcharbóin.

AN BUISÉAD AGUS RIALACHA AIRGEADAIS

Le linn chlárthréimhse 2014-2020, caithfidh AE níos mó ná EUR 350 billiún ar an mbeartas comhtháthaithe. Is ionann é sin agus 32.5% de bhuiséad foriomlán an Aontais. Leithdháilfear tuairim is EUR 199 mbilliún ar Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa. Áirítear air sin EUR 10.2 billiún do Chomhar Críochach Eorpach (ETC) agus EUR 1.5 billiún de leithdháiltí speisialta do na réigiún is forimeallaí agus is mó atá tearc i ndaonra.

Tá leibhéal an chómhainithe is gá i dtionscadail a mhaoiníonn CFRE deartha d'fhorbairt na réigiún lena mbaineann. Sna réigiúin bheagfhorbartha (agus na réigiúin is forimeallaí), is féidir le CFRE suas le 85% de chostas an tionscadail a mhaoiniú. Sna réigiúin trasdula, is féidir leis sin a bheith chomh hard le 60% de chostas an tionscadail agus chomh hard le 50% i réigiúin mhórfhorbartha.

TOGRA LE HAGHAIDH BHEARTAS COMHTHÁTHAITHE AN AONTAIS TAR ÉIS 2020

I mí Bealtaine 2018, mhol an Coimisiún Eorpach rialacháin le haghaidh bheartas comhtháthaithe AE tar éis 2020. Áirítear orthu siúd:

- rialachán maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus maidir leis an gCiste Comhtháthaithe;
- rialachán maidir le forálacha sonracha le haghaidh sprioc an Chomhair Chríochoigh Eorpaigh (Interreg).

Coinníonn na tograí sin dhá phríomhspríoc reatha CFRE: 'Infheistíocht le haghaidh post agus fáis' agus 'Comhar Críochach Eorpach'.

Coinníonn siad díriú téamach freisin don dá thosaíocht is tábhachtaí: tacú le nuálaíocht, leis an ngeilleagar digiteach agus le FBManna trí straitéis um speisialtóireacht chliste (PO1); agus geilleagar ísealcharbóin ciorclach níos glaise (PO2). Mhol an Coimisiún liosta freisin de na gníomhaíochtaí nach dtabharfar tacaíocht dóibh le CFRE, lena n-áirítear tacaíocht dhíreach do mhórfhiontair, do bhonneagar aerfoirt (seachas sna réigiúin is forimeallaí) agus roinnt oibríochtaí bainistithe dramhaíola (e.g. líonadh talún).

De réir na dtograí ón gCoimisiún, i gclárthréimhse 2021-2027, leithdháilfear tuairim is EUR 200.6 billiún ar CFRE (lena n-áirítear EUR 8.4 billiún do ETC agus EUR 1.5 billiún de leithdháiltí speisialta do na réigiúin is forimeallaí).

Tá na rialacháin sin faoi réir an ghnáthnós imeachta reachtaigh, ina bhfuil Parlaimint na hEorpa ar chomhchéim leis an gComhairle. Ciallaíonn sé sin go mbeidh ar an dá institiúid sin teacht ar chomhthoil roimh dheireadh 2020 maidir leis na rialacha do CFRE a bheidh ann amach anseo.

I mí an Mhárta 2019, ghlac Parlaimint na hEorpa a seasamh ar an gcéad léamh maidir leis na tograí ón gCoimisiún.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

Tá Parlaimint na hEorpa ar chomhchéim leis an gComhairle a mhéid a bhaineann le reachtaíocht nua maidir leis na Cistí Struchtúracha agus Infheistíochta a ullmhú. Bhí Rialachán CFRE do thréimhse 2014-2020 faoi réir an ghnáthnós imeachta reachtaigh, ina bhfuil cearta iomlána ag an bParlaimint chun modhnuithe a mholadh. Le linn caibidlíochtaí maidir le beartas comhtháthaithe an Aontais do thréimhse 2014-2020, d'éirigh leis an bParlaimint an tsolúbthacht a mhéadú i dtaca le rialacha maidir le díriú téarmach agus tosaíochtaí infheistíochta a chur i bhfeidhm. Sa bhreis air sin, tá tacaíocht CFRE do chathracha neartaithe agus tá beartais uirbeacha comhtháite aici.

Jacques Lecarte / Marek Kołodziejcki
04/2019

